

СБХ, 1504 София, ул. Шипка 6

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Изкуство, думи... 3

Международна дейност 6

Изкуство, думи... 8

Хроника 10

Хроника, съобщения 12

Съобщения, предстоящо 13

Изкуство, думи... 14

Оформление
Александър Стефанов
Редактор
Драгомира Симеонова
На корицата:
Антоанета Гълъбова –
„Твърде обичан“
(От изложбата
конкурс за Cite des'Arts)

За контакти и реклама:
тел. 02) 944 4141
02) 846 7329
факс: 02) 946 02 12
info@sbhart.com
ИнфоСБХ
ISSN 1310-9448

Изкуство, думи...

Слово по повод на откриването на изложбата на
ВАСКА ЕМАНУИЛОВА,
посветена на 100 години от рождението ѝ
22 ноември 2005-28 февруари 2006, СГХГ

„ – Май не ходите често в тази галерия (ул.„6-ти септември“), не съм Ви виждала там....?!

– Защото ме е страх. Толкова е хубава, че си мисля, като умра, някой да не каже – а бе прекалено е хубаво това помещение за Васка Емануилова. Ще ми извърлят работите и ще Го преустроят на бар...“

Из интервю на Юлияна Недева с Васка Емануилова – 5 юни 1985 г.

На върха на признанието си, когато имаше възможност поне малко да уравни отглаголюваните години на младостта – Васка Емануилова се разгала в своя достоен живот. Една „разгяла“, която за няколко години роди делото (и илюзията) за нов живот като естествена част от живота на столицата – в самостоятелна галерия на ул. „6-ти септември“. Уви ! На времето, когато Васка подари цялото си творчество на общината, едва ли е знаела колко сложен и труден ще бъде неговият изложбен живот. С времето все по-малко са тези, които помнят с колко усилия беше изградена почти на ново върху две полусрутени дюкянчета прекрасната Васкина галерия и колко позорно лесно беше реституирано нещо, което никога не е съществувало. Кой е бил заинтересован от подобен пладнешки грабеж вече не само няма значение, но и за съжаление не променя нещата. Само отново поставя въпроса за щедростта на дарителя и за отговорността на дарения, за опасността да се окажем не само безпаметни, но и неблагодарни към тези, които в трудни, тежки и сурови години са изграждали крехката сграда на

българската духовност. В този смисъл цялостното показване на Васка Емануилова по случай нейната 100-годишнина не е обикновена юбилейна изложба, която идва да ни напомни за един голям български скулптор, но преди всичко е и тревожен сигнал за спасение на националната памет – какво е загубено, какво е останало скрито и непознато за духовното движение на България. Искане ми се да вярвам, че днешният зрител не само ще преоткрие Васка Емануилова, но и че започва отново (дано не е поредната илюзия) трудното, но задължително завръщане на Васка Емануилова в собствен творчески дом.

Без да натрапва собственото си присъствие, Васка Емануилова естествено ни привличаше с любовта си на художник и човек в непреходните истини на живота. Трябваше да сте слушали възторга на авторката от природата в с. Комшица, от овчарите, които са като скали, а скалите като паметници, от красотата на децата, които ражда нашият народ, от красивите млади момичета – от всичко онова, в което Васка виждаше движението и развитието на човешкото битие, за да си обясним пластическа-

та поетика на това искрено изкуство. Васка Емануилова беше дълбок, сложен и силен творец, с прости, чисти и завършени форми – израз на определена гражданска, нравствена и душевна хигиена, на отношение към трайното и същностното – постигнати с една творческа почтеност, присъща само на големите Възрожденски фигури.

Преживяна реалност – изкуството на Васка Емануилова има своя вътрешна структура, своя логика на движение и живот, своя форма, която егнково цени и уважава както физически обаятелното и психологически същественото, така също и пластически стойностното. Васка Емануилова откри за себе си и за нашето изкуство отново и по новому вечния пластичен и човешки проблем – голото тяло. За нея това не беше сюжет, който съдържа в себе си само физическата достоверност на натурата и още по-малко повод за формално пластическо уп-

ражнение, а любов към живота, простотата и силата – отношение към трайното и същностното. Обаятелността на внушението – почтеност към грубата и черна работа на занаята ...

Васка беше ярка личност – независима, самостоятелна и самовзискателна, лишена от суета и тщестлавие, от външна показност и конюнктурна съобразителност – подчинила всичко на един пластичен идеал, в който хармонията между истината и красотата са началото и края на пътя. Без големи гуми, без шум, скептично настроена и едновременно вярваща, обичаша хората, изискваша много от себе си, но не по-малко от другите – тя е от онези истински примери, които ни учат да обичаме и правим изкуство само от това, което обичаме.

Не знам Васка какво беше чела и какво не, но носеше онази природна интелигентност, която винаги ни е из-

ненагвала с дълбочината на прозрението си. Необяснимо е как в този суров и беден край, как сред тази сиромашка природа от скали и баири може да се роди, съхрани и отгледа такъв извисен и завършен духовен аристократ, който естествено носи със себе си грижите на съеляните си, заедно със светлината на Кирил Петров или формите на Роген и Жимон. Васка Емануилова беше грижовен стопанин, който с много смелост и достойнство отглеждаше редките плодове на нравствеността и красотата, на отговорността и човешката доброта. Васка се яви в полицията, за да завери устава на гружеството на Новите художници. Васка беше от малицината, която придружиха Жендов в трагичната му самота. Системно се застъпваше за някой несправедливо огорчен или обиден, спасяваше вярата на хората и като истински пастир се грижеше за съхраняване на човешката обич. Една горда жена, постигнала мъдростта на познанието и правото на годините, търпеливо чака рега си пред някой началнически кабинет или институция, понесла в сърцето си като послание на доброто грижата и парещата болка на хората. „Голямо добро ще направиш – ми пише Васка в едно писмо – ако помогнеш на това момиче...“ Всъщност целият живот на Емануилова като творец, като гражданин и човек беше устремен към правене на това голямо добро.

Васка Емануилова не беше педагог по професия, но всяка близост с нея правеше хората по-добри, пречистваше душите – и приетите в малкото дюкянче на ул. „Цар Иван Асен“, наречено ателие, излизаха гарени с достойн-

ството на един пример, който възвисяваше и едновременно задължаваше тези, които се бяха докоснали до него – да минават изправени през изпитанията на живота. Васка говореше това, което мислеше, а мислите ѝ бяха винаги смели и чисти, без грим и козметика, сурови и пряки – като самата нея. Голямото и важното за нея не е това, което носи големи гуми, а това, което съдържа истината и простотата, което съдържа живота в себе си. Васка действаше така, както мисли. А действията ѝ бяха човешки, достойни, смели и благородни.

Преди десетина години, в едно тревожно духовно послание от света на отвъдното, прието чрез контактюрка, Васка Емануилова с много болка се обърна към нас – живите: „... Не отричайте и не унищожавайте народната памет днес, защото няма да имате право на нея утре. Само народната памет ще ви научи на добродетели, ще ви запази от грешките ни, ще ви накара да се усъвършенствате, да развие доброто и светлото у Вас, защото благодарение на нея ще съумееете да горазвиете това, което при нас е било в зародиш...“

Иска ми се да вярвам, че все още е останало у нас някакво чувство на отговорност пред чистите пориви на тези, които ни завешаха съхранението на делото си така всеотдайно и безкористно. Дано стогодишнината на Васка Емануилова събуди спящите у това, което беше разрушено преди време от нечия безотговорност, днес отново да бъде съградено от тези, които знаят и могат да носят отговорност пред паметта на нацията.

Светлин РУСЕВ, ноември 2005

Васка Емануилова – „Край извора“, 1971

ТРИЕНАЛЕ ПО ИЗКУСТВАТА „САКРУМ“ ЧЕНСТОХОВА, ПОЛША „ИЗКУСТВОТО СРЕЩУ ЗЛОТО“

Мотото на шестото триенале е „Изкуството срещу злото“. Целта е да се покаже как съвременното изкуство третира злото.

Организаторите планират следната програма в рамките на Триеналето: изложба след конкурса; авторски изложби (в това число и избрана чрез конкурс за куратори); конференция; театрални спектакли; филмов преглед; музикална програма

Условия за участие:

1. Целта на конкурса е селекция на художествени творби, свързани с темата на Триеналето.

2. Право на участие в конкурса имат всички художници, както и студенти от академии по изобразително изкуство и други подобни висши учебни заведения.

3. Всеки автор може да участва с не повече от 5 творби на изяшното изкуство.

4. Необходима документация за участие:

- попълнен формуляр за участие;

- ксерокопие на квитанция за платена такса за участие – 50 злоти (15 евро) на сметката на Градската художествена галерия: **ING Bank Śląski SA Oddział w Częstochowie (клон в Ченстохова) 16105011421000000501625040**

- по една цветна снимка (най-малко 13 x 15 см), придружаваша всяка от творбите или по 3 снимки за пространствените творби (скулптура, инсталация).

Изпратените материали няма да бъдат връщани.

5. Оценяването на творбите ще се проведе на два етапа: 1) на базата на снимковия материал и 2) селекция на творбите за изложбата и определяне на победителя в Триеналето.

6. Организаторите уведомяват участниците за резултатите от първоначалната селекция с писмо. Разноските по изпращането и транспорта на творбите е за сметка на участниците. Страната организатор не поема никаква отговорност за щети, възникнали по време на транспорта или в резултат от лошо опаковане.

Творбите трябва да бъдат придружени от етикет с името и презимето на автора, заглавие на творбата и референтен номер, определен от организаторите в уведомителното писмо.

7. С участието си в конкурса авторът приема следните условия:

- предоставяне на творбите на организаторите до края на 2007 г. за участие в други изложби в Полша и чужбина

- снимки на творбите ще бъдат публикувани с рекламна цел в изданията на ГХГ, медиите и в Интернет: www.galeria.czest.pl и www.galeria-sacrum.pl

- обработка на личните данни с възможност за проверката им.

Програма на конкурса:

- Краен срок за приемане на снимковия материал: **28 април 2006 г.**

- Първоначална селекция: **16 май 2006 г.**

- Уведомяване на авторите, чиито творби са били допуснати за следващия етап до **26 май 2006 г.**

- Оценяване на творбите: **18 август 2006 г.**

- Определяне на победителите: **29 август 2006 г.**

- **Откриване на VI-то триенале на изкуствата, паралелно със съпътстващата изложба: 22 септември 2006 г.**

- Връщане на творбите (поради възможност за излагането им в групи градове): **до 31 януари 2008 г.**

Награди:

- Награда на министъра на културата – Гранд При

- Награда на Председателя на градския съвет на Ченстохова

- Награда на Директора на ГХГ в Ченстохова

Организаторите предвиждат връчване на голямнителни награди, както и покана към наградените да организират индивидуални изложби. Те също предвиждат и възможност за финансиране от групи спонсори.

Пощенски адрес:

Miejska Galeria Sztuki (The City Art Gallery)

Al. NMP 64

42-200 Częstochowa

www.galeria.czest.pl www.galeria-sacrum.pl

За контакти:

- Barbara Major mgs82@poczta.onet.pl

- Joanna Matyja mgs81@poczta.onet.pl

- Piotr Glowacki czestochowa64@vp.pl

Телефон: +48/34/324 55 81; fax: 324 60 57

Формуляри за участие може да намерите в „Деловодство“ на СБХ или на сайта на организаторите.

**УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,
От месец януари 2006 г. галериите на СБХ
имат ново работно време.
НЕДЕЛЯ Е РАБОТЕН ДЕН.
ПОЧИВЕН ДЕН – ПОНЕДЕЛНИК.**

XXXVII ТРАДИЦИОННА ИЗЛОЖБА НА КЕРАМИЧНОТО ИЗКУСТВО „СВ. СПИРИДОН“

В продължение на тридесет и седем години Спиридоновата изложба отстоява присъствието си в художествения живот на столицата с последователното доказване на определени позиции, защитени от качеството и стойността на произведенията, представени в ежегодните ѝ издания, с топлотата и функционалността на керамиката като едно от най-древните и обаятелни изкуства.

Тазгодишната експозиция бе открита на 19 декември в Националния изложбен център за съвременно изкуство – „Шипка“ 6. Въпреки ограничения състав на участниците (22 автори с 53 произведения), изложбата поставя някои въпроси и проблеми, които не са свързани само с конкретната експозиция, защото тя по един елегантен и достъпен за изследователя начин представя малък детайл от картината на съвременната керамика като цяло.

Техниката и материалите са традиционни – едър и фин шамот, бяла или червена глина, порцелан и фаянс.

През последните четири години (2000–2004 г.) изложбата като че ли загуби своя размах и богатство на нови творчески търсения. Отсъстващите автори бяха повече от присъстващите. Тенденция характерна за много традиционни прояви напоследък. Но с последното издание на Спиридоновата изложба забелязваме обрат в друга

посока. Организаторите учредиха нагледен фонд, като почетен гост бе поканета Антонина Конзова – автор наложил се в артистичните среди с оригиналната си керамична пластика.

Друг акцент в експозицията са творбите на майстора на народните занаяти Петър Гизов (In memoriam), представен с автентична Бусинска керамика.

Прави впечатление богатството на изразни средства и свободата, с която художниците работят в материал. В многообразието на представените произведения прозира характера на съвременната българска керамика: приложението на живописни и пластично-декоративни форми, търсената хармония на цветовете, композиционните и пространствени решения, движението на линията близка до рисунъка...

В изложбата се забелязва една любопитна тенденция. Движението от приложно към изяшно или т.нар. „тенденция към изяшност“. Едно движение извън функционалността на творбата, извън първичното утилитарно състояние на керамиката като приложно изкуство. В експозицията (с малки изключения) почти не се откриват творби с приложно съдържание. Безспорно керамиката стои близо до живописата и скулптурата и използва част от изразните им средства. Можем ли тогава да говорим за взаимно-

влияние керамика – живопис – пластика? Неизбежно това усещане се налага, когато разглеждаме последното издание на Спиридоновата изложба. В цикъла керамични пана на Евгения Манолова, колоритът и скулптурната форма взаимно се допълват в специфичното композиционно звучене на творбите. „Трите граци“ на Чавгар Манолов въздействат по-скоро като скулптурно произведение. В керамичните си модули Емил Харизанов се съсредоточава върху структурата на материала и възможностите, които той дава – композиционни, цветови и пространствени. Елегантно погредените конфигурации в тези творби създават усещането за разнородни различия и напрежения. Всички елементи в тях се свързват в едно цяло, за да се преобразят в знаци, които зрителят може свободно да тълкува.

В керамичните съдове на Антонина Конзова монохромния подход на авторката, дава възможност да се постави акцент върху декоративния ритъм в пластиката на творбата. Тя смело обобщава второстепенното, като уверено се опира на няколко детайла, които изграждат структурата и носят характера на завършено – то керамичното произведение.

Цикълът творби на Ели Неделчева „Дълг към традицията“ ни напомня за техниката сграфито, характерна за средновековната българска керамика. От друга страна Антоанета Савова (награда за млад автор) представя „Композиция от цилиндрични форми“ – съдове с изчистена линия и съвременен дизайн.

В експозицията съдържателното начало е водешо. Навлизането на ня-

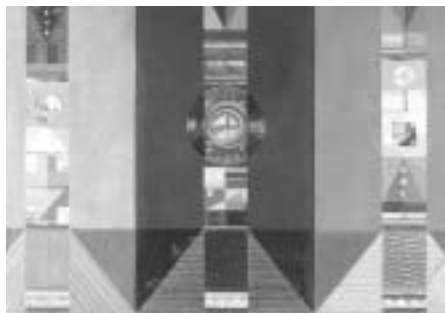
кои живописни жанрове в приложното (фигуралната композиция, натюрморта), дават възможност за поредното размиване или преминаване на границите между „приложно“ и „изяшно“. В рамките на керамиката не изчезва интересът към чисто приложните проблеми (декоративната пластика, фактурата, съпоставянето на цветовете), но тя вече отразява друга идея за търсенето въздействие – кавалетното изяшно произведение. Приложното като че ли е претопено в желанието за индивидуално изразяване. Авторите търсения в изложбата се насочват към съдържанието на творбата и проблемите на изяшните изкуства. Някои от произведенията се появяват в изложбата поставени в рамка, размерът е намален, но най-вече се усеща желанието за контакт със зрителя не само в границите на приложната част от интериора, а като лично, индивидуално докосване.

Смисълът на такъв тип експозиции в СБХ е не толкова механичното съчетание и показване на група автори чрез формалния белег – членове на секцията-организатор, а разкриването на иновативните тенденции, които неизбежно набеязва Спиридоновата изложба. Все по условните отграничения между жанровете, изразните средства и дори начина на мислене у съвременния художник са в следствие на особената интелектуална нагласа и спецификата на историческите дадености, които пораждаят едно скокообразно развитие и припокриване на тенденциите в съвременното българско изкуство и в частност в съвременната българска керамика.

Драгомира СИМЕОНОВА

В края на месец декември в Националния изложбен център за съвременно изкуство – „Шипка“ 6, II и III етаж бе открита традиционната изложба-конкурс за пребиваване в ателиетата на **Cite des' Arts** в Париж за 2006 г. Отличени са следните колеги:

Членове на СБХ: *Николай Бошев* – критика; *Евелина Ханджиева* – керамика; *Илко Николчев* – скулптура; *Валентина Иванчева* – графика и илюстрация; *Румяна Константинова* – критика; *Десислава Денева* – монументални изкуства; *Стели Грънчаров* – живопис; *Анжело Красини* – метал и кожа; *Камен Цветков* – скулптура; *Момчил Георгиев* – живопис;

Стели Грънчаров – „Безкрайно равновесие“, детайл

Млади автори: *Гергана Донкова* – графика; *Ивайло Христов* – живопис.

XXXVII традиционна изложба на керамичното изкуство „Св. Спиридон“ се откри на 19 декември 2005 г. в Националния изложбен център за съвременно изкуство – „Шипка“ 6, IV етаж. В тазгодишното издание на изложбата участваха 22 автори със 53 творби. Като почетен гост в изложбата бе показана **Антонина Конзова**.

Чавдар Манолов – „Трите грации“

В експозицията бяха показани и творби на майстора на народните занаяти **Петър Гугов**

Васил Кранчански взе участие в Осмото биенале на акварела – Ирсон, Франция от 13 до 27 ноември.

Представителството на СБХ Лом организира самостоятелна изложба – графика на младата художничка **Екатерина Цветанова**. Изложбата се състоя в Градската художествена галерия „Поломие“ от 15 ноември до 16 декември 2005 г.

Агриана Мешкова откри своя изложба – живопис в галерия „Кръз +“ на 14 декември 2005 г.

Представителството на СБХ Лом откри в салона на ХГХ „Поломие“ колего-новогодишна изложба – живопис и графика.

Община Лом, съвместно с Представителството на СБХ Лом, организираха Благотворителен търг с картини от Ломски художници в края на месец декември. Събраните парични средства бяха гарени на Дом за сираци „Милосърдие“ – Лом.

„**Вогата – граница**“ бе наречена изложбата на Иван Пиронков, Камен Симов, Николай Златанов, Роберт Цанев, Петър Цанев, открита на 15 декември 2005 г. в Криптата на Храм-паметник „Св. Александър Невски“.

Евгения Генкова и Богомил Благоев откриха изложба – живопис в галерия-музей „Класика“ на 20 декември 2005 г.

Нели Христова – „Сигнала фигура“

Национална изложба – скулптура „Човекът и природата“ се откри на 20

декември 2005 г. на I етаж в Националния изложбен център за съвременно изкуство – „Шипка“ 6. В експозицията участваха както представители на най-младото поколение творци, наскоро завършили Художествената академия, така и утвърдени имена в съвременната българска скулптура.

СБХ откри паметна плоча посветена на голямата българска художничка **Васка Емануилова** по повод 100 години от рождението и на 21 декември 2005 г., ул. „Русалка“ № 10 – гома, в който тя живя и твори.

Милко Матеев откри своя изложба – живопис в галерия „България“ – Концертен комплекс зала „България“ на 22 декември 2005 г.

Изложба живопис и рисунки откри **Веселин Дамьянов** в галерия „Рафаела“ на 22 декември 2005 г.

„**Колегните послания на Сава Цонovski**“ бе наречена изложбата посветена на 80-годишнината на автора, открита на 23 декември 2005 г. в галерия „България“ – Концертен комплекс зала „България“.

Здравко Палазов откри самостоятелна изложба живопис – „Окото на нощта“ в издателство „Захари Стоянов“, Полиграфически комбинат „Димитър Благоев“ в края на месец декември 2005 г.

Самостоятелна изложба – живопис на **Рагул Шишков** бе открита на 9 януари във фойе – театър „Българска армия“.

„Живопис без рамки. Картини от един почти (не) случил се пленер“ бе наречена изложбата открита в галерия „Лесегра“ на 11 януари т.г. С тази експозиция галерия „Лесегра“ отдава заслужена почит на художниците Димитър Угринов (1954-2004) и Петър Дочев (1934-2005). Участваха още:

Христо Стефанов, Мария Духтева, Любен Зидаров, Богдан Пенева, Румен Скорчев, Ганчо Карабаджаков, Веско Велев, Генчо Денчев, Тома Трифоновски, Димитър Лалев, Свилен Блажев и Христо Йотов.

Отново на 11 януари **Кирил Деспотов** откри самостоятелна изложба – живопис в Енорийски център „Покров Богородичен“.

На 8 февруари 2006 г., сряда, от 16 часа в Заседателната зала на СБХ, ул. „Шипка“ 6, ще се проведе общо събрание на секция „Скулптура“.

На събранието ще се разискват организационни въпроси и ще се проведе среща-разговор с Георги Липовански - директор на „Пластика“ БООД - Илиянци (по негово желание).

Датата на събранието е съобразена с решение, взето на общо събрание на скулпторите от 7.12.2005 г.

От ръководството на секция „СКУЛПТУРА“

На 28 февруари т.г. от 10 до 17 часа в изложбения салон на II етаж - „Шипка“ 6, ще се приемат творбите за изложбата на секция „Дърворезба“ I и II етаж и изложбата на секция „Дизайн“ - интериорен дизайн, с мото „Формата следва емоцията“ - I и II етаж. За изложбата на секция „Дърворезба“ -

всеки автор може да представи до три творби, без ограничения във формата.

За изложбата „Формата следва емоцията“ - всеки автор може да представи до 3 творби: проекти, макети и прототипи на изделия в обемта на дизайн на интериора - мебели, осветителни тела, силикатни форми, текстил и др.

В изложбата могат да участват професионални автори с творби, които притежават иновации.

Двете изложби се откриват на 7 март, вторник, от 18 часа.

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Както знаете към СБХ функционира **Експертен съвет по въпросите на пластичните изкуства, дизайна, реставрацията и синтеза между архитектурата и пластичните изкуства.** Създаването му е продиктувано от нуждата от обществено признат и значим орган, който да дава компетентни и авторитетни експертни оценки относно автентичността и стойността на произведенията от различните видове изобразителни и приложни изкуства. Експертният съвет осъществява своята дейност успешно повече от 10 години.

На заседание на УС на СБХ на 20.12.2005 г. бяха обсъдени и приети нови финансови разпоредби в дейността на Експертния съвет на СБХ - пр. № 12, 2005. Бихме искали да ви запознаем с промените, които отговарят на актуалните днес условия.

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ:

- За експертна консултация - минимум 150 лв.
- За сертификат - минимум 150 лв.

При необходимост от допълнителни проучвания и анализи с оглед сложността на задачите, експертната комисия определя окончателната цена за изготвяне на сертификата.

- За експертна оценка се заплаща предварително такса за експертна услуга, както следва:

- за оценки на стойност до 3 000 лв. - 150 лв.

- за оценки на стойност от 3 000 лв. до 6 000 лв. - 300 лв.

- за оценки на стойност от 6 000 лв. до 10 000 лв. - 450 лв.

- за оценки на стойност от 10 000 лв. до 25 000 лв. - 600 лв.

- за оценки над 25 000 лв. - по договоряне

Получаването на протокола с експертната оценка става след внасяне на таксата за експертна услуга.

Разходите за транспорт и командироване на ЕК са изцяло за сметка на възложителите и се заплащат отделно. Плащанията по предходните точки не включват данъка по Закона за до-

бавената стойност, който се плаща отделно от възложителя.

За оценки над 25 000 лева размерът на таксата се договаря с възложителя от председателя на ЕС на СБХ, члена на ИБ, отговарящ за ЕС и член на КК на СБХ.

ИЗЛОЖБЕН ПЛАН Месец февруари 2006 година

Ул. „Шипка“ 6
Изложба М - tel „Годишни награди за съвременно българско изкуство - номинации 2005 година“, I и II етаж
10 .II - 27 .II., 19 часа

Изложба
Творби от пленер „Фотофестивал“ - 2005 година, IV етаж
14.II - 26 .II., 18 часа

Галерия „Рајко Алексиев“
ул. „Раковски“ 125
Изложба - „Кучка“, откриване
17 февруари, 18 часа

IN MEMORIAM

**Емил Костов
(1929-2005)**

Художник, сценограф и преподавател в НХА

Емил Костов е автор на над 70 сценографски проекти в областта на театъра, телевизията и киното. В своя артистичен път той успя да съчетае авторската и преподавателската дейност, оставяйки богато със своите художествени качества творчество.

Поклон пред паметта му!

ЗА ЕДНА ИЗЛОЖБА... И С МАЛКО ГОРЧИВИНА

Ежегодната изложба на секция „Скулптура“ под наслов „Човекът и природата“ е на първия етаж на Националния център за съвременно изкуство „Шипка“ 6 и в нея, дори околото на неспециалист, може да открие веднага, че има и положителни резултати, и проблеми.

Като постижение не на отделна личност, а като обща тенденция, трябва да се отбележи, че арсеналът на българския съвременен скулптор по отношение на избора на материалите е много по-богат в сравнение с преходни години, когато се залагаше почти изцяло на месинговата отливка. Ползваните стъкло и теракота, мрамор и гърбов, тел, бетон, пластмаса и папиемаше са доказателство за разчупване на стереотипното поведение, отвещашо към вече извървени пътеки.

Иска ми се да спомена няколко имена, чието присъствие в изложбата се откроява. На първо място са „Черните мисли“ на Ангел Станев, намиращи своята подкрепа в изобличително-обвинително звучащите строфи от Тудор Арgezи „...оплаквам покорните хора, оплаквам хората без надежда...“. „Ходеща арка“ и „Летяща арка“ на Леда Старчева са съхранили лекотата и изяществото на нежни оръжия. Достойнствата на пластиките на Камен Цветков и Илко Николчев могат да се оценят в пълнота само ако се възприемат като едно и с представените в конкурсната изложба за пребиваване в Сите-дез-Ар. Не бих пропуснал и „Стръв“ на Емил Бачийски или още един от типичните, погкупващо ус-

михнати, взети като че ли от готически олтари, образи на Димитър Сотиров.

Заедно с това е трудно да се каже, че темата е изиграла ролята на основен организиращ принцип. То, разбира се, не е задължително, защото би било ограничавашо, но е добре поне да се чувства в избора на сюжет или изразни средства, на демонстрирано отношение към определен кръг проблеми. В някои пластики е налице плашането на ганък на една напълно ненужна инерция, съществуваща от години, да не кажа десетилетия, на ползване на символи“ кръстове, крила, котви, сърца, риби, бикове или змии – отдавна изгубили своята смислова натовареност и превърнали се в шаблон. (Тук не бих причислил крилатите бикове на Иван Колев, които са напълно лишени от претенция по отношение на материал, размер, формообразуване, и това ги прави напълно искрени.) Цялостното впечатление от тях е на познато, а и поомръзнало ни изразност. Защото напобяването без чувство, колкото и майсторски да е замаскирано от занаятчийска сръчност, е осъдено да остава на елементарно ниво. На него му липсва истинското съмнение в стойността на това, което правиш. Докато създаването е тайнство, близко до първия божествен акт в неговото материализиране на неописуемата с гуми енергия, търсеща своята плът.

Безспорното професионално ниво на отделни пластики не е достатъчно условие една изложба да изглежда достатъчно добре. Трябва да са налице и

още регица „подробности“, без които е невъзможно представянето на всяко произведение. Проблемите, готолкова съпътстващи изложбите тук, и превърнали се в обичайно явление, изненадващо ни с липсата, а не с наличието си, отново са налице. И трябва може би да ги повтаряме непрекъснато, като мантра, за да не ги забравяме: експозицията е погредена на етаж, който е в най-добро състояние, поради скорошния ремонт. Но нека гумите „най-добро състояние“ се приемат само като съпоставка с останалите етажи. В с ъ ш н о с т всички те са твърде далеч от нивото на средно добра художествена галерия и не успяват да съхранят достойнството на едно произведение: осветлението е оскъдно, и съвсем не е подходящо за скулптура; подът – безвъзвратно захабен; панелите на тавана – в същото окаяно състояние, като че ли за годините на съществуване на тези изложбени пространства публи-

ката е ходила и по тях. Тъжно. Без всякаква уговорка е ясно, че нуждата от ремонт е просто въпиюща. И се замислих за водещото заглавие на вестника, гържан от фигурата на Нели Христова: „Парламентът потроши 2 милиона лева за бензин. Депутатите ходили 33 пъти до Луната“. Запитах се колко ли от тях са ходили до „Шипка“ 6? И биха ли се почувствали засрамени от състоянието на това толкова важно за българското изкуство място?

Не може да не се отбележи, и то със съжаление, отсъствието от тази изложба на скулптори като Крум Дамянов и Павел Коичев, Георги Чапкънов, Величко Минев или Борис Гондов. Няма пластики и от някои представители на средното и по-младото поколение – Емил Попов, Иван Русев, Иван Славов, Богомил Живков, Митко Динев, Стефан Лютаков, Христо Христов, Йоханнес Артинян – изброявам имена без да ги погредявам като значимост и активно при-

Теодора Драганова – „Арсенал“

съствие в полето на съвременната ни скулптура от последните години и постепенно започвам да се плаша, че отсъстващите стават повече от участващите. Какво е предизвикало тази реакция? Сигурно отношение към това явление има и гореизброеното. И вече по-малко да ме изненадва фактът, че толкова много хора не са останали равнодушни към мястото, където биха пребивавали, пък макар и за няколко седмици, техните скулптури и предпочитат да ги показват в групи български галерии?

Замислям се и за друго: защо от някои скулптори с години не сме виждали нито самостоятелна изложба, нито участие в общи гилдийни прояви? Толкова ли е безинтересно, въпреки всички чисто наши си проблеми, да покажеш на сънародниците си с кое точно печелиш вниманието на „просветената“ публика по острови, славеши се не като културни центрове, а единствено с туристическата си привлекателност? Какъв е начинът, по който проявяваш своята съпричастност към случващото се тук? И си отговарям с думите на древните елини, изречени в отговор на безмерните хвалби на темен съплеменник, че на остров Родос направил много впечатляващ скок. Нис Rhodos, hic salta.

Николай БОШЕВ

Анна Покровишка – „Фигура“

СЪЮЗЪТ НА БЪЛГАРСКИТЕ ХУДОЖНИЦИ
изказва искрена си благодарност
на всички свои членове и организации,
които го поздравиха
с настъпването
на Новата 2006 година